

**Briuselis, 2024 m. rugsėjo 30 d.
(OR. en)**

13693/24

LIMITE

**ECOFIN 1049
UEM 324**

PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Delegacijoms
Dalykas:	Pareiškimas ES ekonomikos ir finansų ministrų tarybos pirmininko vardu Tarptautinio pinigų ir finansų komiteto metiniame susitikime, Vašingtonas, 2024 m. spalio mėn.

Delegacijoms pridedamas Pareiškimas ES ekonomikos ir finansų ministrų tarybos pirmininko vardu
2024 m. spalio mėn. Tarptautinio pinigų ir finansų komiteto metiniame susitikime Vašingtone.

Pareiškimas ES ekonomikos ir finansų ministrų tarybos pirmininko vardu Tarptautinio pinigų ir finansų komiteto metiniame susitikime Vašingtonas, 2024 m. spalio mėn.

1. Atsižvelgdama į tebesitęsiantį neišprovokuotą ir nepateisinamą Rusijos agresijos karą, ES yra pasiryžusi toliau teikti Ukrainai ir jos žmonėms politinę, finansinę, ekonominę, humanitarinę, karinę ir diplomatinę paramą tol, kol reikės, ir tiek intensyviai, kiek reikės. Rusija neturi nugalėti. ES taip pat yra labai susirūpinusi dėl katastrofiškos humanitarinės padėties Gazoje ir didėjančios įtampos regione. Primygtinai raginame visus subjektus elgtis santūriai ir užkirsti kelią tolesniam padėties eskalavimui, taip pat raginame visapusiškai įgyvendinti pasiūlymą dėl ugnies nutraukimo, kad Gazoje būtų nedelsiant nutraukta ugnis, paleisti visi įkaitai ir reikšmingai bei nuolat didėtų humanitarinės pagalbos srautas.
2. Tebesitęsiantis Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą ir auganti geopolitinė įtampa kartu su vis dar persiorientuojančiomis tiekimo grandinėmis ir didėjančią geoekonominę fragmentaciją daro neigiamą poveikį pasaulio ekonomikai, ypač besiformuojančios rinkos ekonomikos ir besivystančioms šalims. Vienas iš esminių prioritetų tebėra intensyvinti bendras pastangas stiprinti daugiašališkumą ir taisyklėmis grindžiamą tarptautinę sistemą, kad būtų išvengta žalingų konkurencinių veiksmų ir lenktyniavimo subsidijų srityje, dėl kurių fragmentacija gali dar labiau padidėti. Sąžininga konkurencija padės skatinti inovacijas ir efektyvumą. Reformuota bei sustiprinta PPO ir tvirtas tarptautinis veiksmų koordinavimas tebėra geriausia apsauga nuo geoekonominės fragmentacijos. Tarptautinis bendradarbiavimas taip pat yra itin svarbus siekiant paspartinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką bei reaguoti į susijusius iššūkius.

3. Iki šiol ES suteiktos pagalbos Ukrainai ir jos žmonėms bendras dydis yra beveik 114 mlrd. EUR. Tai apima paramą valstybėms narėms, priimančioms nuo Rusijos agresijos karo bėgančius žmones. Nuo karo pradžios ES tebėra didžiausia finansinės paramos Ukrainai teikėja tarp jos tarptautinių partnerių ir toliau remis Ukrainos finansavimo poreikius. 2023 m. išmokėjusi 18 mlrd. EUR pagal priemonę MFP+, ES pradėjo įgyvendinti 50 mlrd. EUR vertės Ukrainos priemonę – sistemą, pagal kurią iki 2027 m. bus teikiamas stabilus ir nuspėjamas finansavimas, remiantis pažanga, padaryta įgyvendinant sutartą plataus masto reformų darbotvarkę, kuri parengta taip, kad atitiktų TVF programą ir ją papildytų. Ši politika kruopščiai įtraukiama į tarptautines pastangas paspartinti atsigavimą ir Ukrainos stojimo į ES procesą, taip pat pagerinti ilgalaikes augimo perspektyvas, be kita ko, remiant pajėgumų stiprinimą. 2024 m. pagal šią priemonę ES jau išmokėjo 12,2 mlrd. EUR sumą, o papildomą sumą planuojama išmokėti vėliau šiais metais, jei bus įvykdytos politikos sąlygos. Pabrėžiame, kad siekiant apsaugoti Ukrainos ekonominį stabilumą itin svarbus nuolatinis naštos pasidalijimas ir bendros tarptautinių partnerių pastangos.

4. Vadovaudamasi 2024 m. birželio 27 d. Europos Vadovų Tarybos išvadamis ir tiesiogiai reaguodama į birželio 15 d. Apulijoje įvykusio G7 aukščiausiojo lygio susitikimo komunikatą, ES rengia Komisijos pasiūlymą sukurti skolinimo Ukrainai bendradarbiavimo mechanizmą, kuris apimtų iki 45 mlrd. EUR vertės paskolų Ukrainai pagal G7 spartesnio paskolų Ukrainai suteikimo pasinaudojant ypatingosiomis pajamomis iniciatyvą. Į šį pasiūlymą dėl reglamento įtrauktas ES nuosavas įnašas – nauja išskirtinė makrofinansinės pagalbos paskola iki 35 mlrd. EUR, kuri turi tapti prieinama 2024 m. ir išmokėta viena ar keliomis dalimis iki 2025 m. pabaigos. Europos Parlamentui ir ES Tarybai priėmus šį priemonių paketą būtų patenkinti papildomi neatidėliotini Ukrainos biudžeto poreikiai, o tai yra gyvybiškai svarbu siekiant padėti Ukrainai išsaugoti esmines valstybės funkcijas, užtikrinti makroekonominį stabilumą ir atkurti ypatingos svarbos infrastruktūrą.
5. Palankiai vertiname glaudų TVF bendradarbiavimą su Ukraina ir jo nuolatinę paramą. Džiaugiamės tuo, kad neseniai sėkmingai užbaigta penktoji išplėstinės fondo priemonės (IFP) peržiūra, ir palankiai vertiname tai, kad nepaisant sudėtingų sąlygų Ukrainos valdžios institucijos ir toliau sėkmingai vykdo programą. Iki šiol pagal IFP išmokėta beveik 7,6 mlrd. USD siekiant padėti Ukrainos valdžios institucijoms įtvirtinti politiką, kuria palaikomas fiskalinis, išorės, kainų ir finansinis stabilumas, kartu skatinant ilgalaikį ekonomikos augimą atstatant Ukrainą po karo ir Ukrainai siekiant narystės ES.

6. ES toliau teikė makrofinansinę paramą (MFP) šalims partnerėms, patiriančioms mokėjimų balanso krizę, taip sustiprindama TVF pastangų poveikį. Šiuo metu vykdomos dvi MFP remiamos programos: viena – su Moldova (iki 220 mln. EUR vertės paskolų ir 75 mln. EUR vertės dotacijų), o kita – su Šiaurės Makedonija (iki 100 mln. EUR vertės paskolų), šioms šalims siekiant narystės ES. Atkreipiamas dėmesys yra tai, kad atsižvelgdama į sudėtingą geopolitinę padėtį, kovo ir balandžio mėn. Komisija pateikė pasiūlymus dėl naujų MFP paskolų Egiptui ir Jordanijai, o balandžio mėn. ES Taryba patvirtino pirmąją Egiptui skirtos paskolos dalį. ES taip pat toliau remia besivystančias šalis įgyvendindama strategiją „Global Gateway“. Be to, 2023 m. ES ir jos valstybės narės ir toliau buvo didžiausios pasaulyje oficialios paramos vystymuisi (OPV) teikėjos – jos suteikė 42 % pasaulinės OPV.

7. Pasaulio ekonomikos augimas 2023 m. buvo didesnis, nei tikėtasi. Ateities prognozės rodo, kad 2024 m. ir 2025 m. augimas išliks stabilus, o infliacija toliau mažės. Nors tikimasi, kad pasaulinė prekyba šiek tiek atsigaus, rizika tebėra didelė, visų pirma dėl geopolitinių sukrėtimų. Vidutinės trukmės augimo perspektyva tebėra vangė. 2023 m. ES ekonomikos augimas sulėtėjo, tačiau nepaisant Rusijos karo prieš Ukrainą ir silpnėjančios pasaulinės prekybos konkretaus poveikio, ji ir toliau buvo palyginti atspari dideliems sukrėtimams ir buvo kuriamos naujos darbo vietos. Numatoma, kad 2024 m. ES BVP augimas padidės iki [1 %], o 2025 m. palaipsniui didės iki [1,6 %]. Stipri darbo rinka kartu su didesniu darbo užmokesčiu ir toliau mažėjanti infliacija turėtų po truputį pradėti skatinti vartojimo augimą, o švelnesnės finansavimo sąlygos ir toliau išmokamos priemonės „Next Generation EU“ (NGEU) lėšos remia investicijas. Tačiau vis dar yra rizika, kad ekonominės prognozės prastės, nes ekonomikos perspektyvoms ir toliau neigiamą poveikį daro pasaulinis netikrumas, kurį labiausiai skatina geopolitinė įtampa.

8. 2024 m. balandžio mėn. buvo patvirtinta peržiūrėta ES ekonomikos valdymo sistema, kuria grindžiami valstybių narių ateinančių metų fiskalinės politikos ir struktūrinių reformų planai. Ši sistema leidžia vykdant fiskalinę politiką spręsti netikrumo problemą. Atsižvelgiant į makroekonominę perspektyvą ir poreikį toliau didinti fiskalinį tvarumą bei remti besitęsiantį dezinflacijos procesą, 2025 m. tikslinga visoje euro zonoje taikyti stabdomąją fiskalinę politiką. Siekiant skatinti tvarų ir integracinį augimą ir didinti atsparumą, tebėra itin svarbu toliau išlaikyti arba didinti investicijas ir įgyvendinti struktūrines reformas.
9. ES ir jos valstybės narės toliau įgyvendina ekonomikos gaivinimo priemonę NGEU. Iš visos 650 mlrd. EUR¹ sumos pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę (EGADP) – priemonę, kuri sudaro NGEU pagrindą ir kuria remiamos struktūrinės reformos ir investicijos ES, – dotacijomis ir paskolomis iki šiol bendrai išmokėta 265 mlrd. EUR. Be to, ES taip pat siekia privačiąsias investicijas į ES politikos prioritetus skatinti pasitelkdama programą „InvestEU“, pagal kurią, teikiant ES biudžeto garantiją, ketinama sutelkti daugiau kaip 372 mlrd. EUR investicijų. 2023 m. pabaigoje, remiantis patvirtintomis operacijomis, buvo sutelkta 217 mlrd. EUR (daugiau kaip 60 % tikslinės sumos).

¹ 648 mln. EUR 2022 m. kainomis.

10. Be to, siekiant žaliosios ir skaitmeninės pertvarkų ir energetinio saugumo, būtinos reformos, kuriomis būtų sumažintos kliūtys privačiosioms investicijoms. Ateinančiais metais numatyti tolesni pokyčiai stiprinant ES kapitalo rinkų sąjungą padės gilinti Europos finansų rinkas, kartu geriau nukreipiant ES sutaupytas lėšas ir tarptautines investicijas į mūsų bendrus prioritetus, visų pirma žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas. Be to, siekiant įveikti iššūkius konkurencingumo srityje, reikės nustatyti aiškius ypatingos svarbos pramonės šakų prioritetus, vykdyti reformas nacionaliniu ir ES lygmenimis ir sutelkti viešąsias bei privačiąsias lėšas.
11. Siekdama paspartinti perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, ES priėmė pagrindinius Europos Komisijos pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio teisės aktus, kuriais, be kita ko, sustiprinta ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema bei PPO reikalavimus atitinkantis pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas ir įsteigtas Socialinis klimato fondas. Be to, Europa yra pasiryžusi būti švarių technologijų revoliucijos priešakyje. Šiuo tikslu jau įsigaliojo Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktas, kuris yra viena iš pagrindinių Europos žaliojo kurso pramonės plano sudedamųjų dalių. ES ir toliau daro pažangą tvaraus finansavimo sistemos srityje, kartu skatindama privatųjį pertvarkos projektų ir technologijų finansavimą. ES toliau glaudžiai bendradarbiaus su tarptautiniais partneriais, kad būtų daroma pažanga pereinant prie žaliosios ekonomikos ir sprendžiamas didėjančio klimato kaitos poveikio klausimas.

TVF politikos klausimai

12. ES valstybės narės toliau remia Tarptautinio pinigų ir finansų komiteto įsipareigojimą užtikrinti tvirtą, kvotomis grindžiamą ir adekvačiai aprūpintą TVF, kad būtų išsaugotas jo pagrindinis vaidmuo pasauliniame finansinio saugumo tinkle. ES palankiai vertina tai, kad užbaigta TVF 16-oji bendroji kvotų peržiūra: pagal ją bus išlaikytas dabartinis Fondo išteklių paketas ir sustiprintas kvotomis grindžiamas Fondo pobūdis. Pirmenybė dabar teikiama tam, kad TVF narės iki sutarto termino, t. y. 2024 m. lapkričio 15 d., užbaigtų vidaus procedūras ir duotų nacionalinį sutikimą dėl atitinkamo kvotų padidinimo ir naujų skolinimosi susitarimų panaikinimo. Palankiai vertiname tai, kad iki 2024 m. lapkričio mėn. bus sukurta 25-ojo pirmininko, atstovaujančio Užsachario Afrikai, pareigybė, taip užtikrinant, kad būtų pagerinta bendra regioninio atstovavimo TVF vykdomojoje valdyboje pusiausvyra. 17-osios bendrosios kvotų peržiūros iki 2025 m. birželio mėn. kontekste konstruktyviai dirbsime prie galimų TVF kvotų dalies koregavimo metodų, kaip susitarta 2023 m. spalio mėn. Tarptautinio pinigų ir finansų komiteto pirmininko pareiškime. Dabartinė formulė veikia gerai ir padeda siekti koregavimo tikslų. Itin svarbu teisingai paskirstyti naštą visoms pagrindinėms išsivysčiusios ekonomikos šalims ir apsaugoti skurdžiausių narių kvotų dalis.

13. ES valstybės narės palankiai vertina holistinę TVF mokesčių ir papildomų mokesčių peržiūrą, susijusią su politika, darančia poveikį bendroms skolinimosi iš TVF išlaidoms. Pripažįstame, kad tą politiką reikia šiek tiek pakoreguoti atsižvelgiant į staigų pasaulinių palūkanų normų augimą ir Fondo pajamų padidėjimą. Taip pat atkreipiame dėmesį į ekspertų vertinimą, kad Fondo pajamų perspektyva ateinančiais metais tebėra stabili, o 25 mlrd. vertės SST prevencinių rezervų tikslas pasiektas iki 2024 finansinių metų pabaigos. Primename, kad atliekant bet kokią TVF mokesčių ir papildomų mokesčių politikos peržiūrą reikia atsižvelgti į tai, kad ši politika yra Fondo kredito rizikos valdymo sistemos, kuria nustatomas pajamų generavimas siekiant apsaugoti Fondo balansą ir suteikiamos kainomis grindžiamos paskatos už pamatuotą skolinimąsi ir išankstinį paskolų grąžinimą, taip padedant išsaugoti periodiškai atsinaujinančių TVF išteklių pobūdį, taip pat bendrųjų TVF skolinimo tikslų neatskiriama dalis. Šiuo atžvilgiu pabrėžiame, kad svarbu finansavimo ir skolinimo politiką vertinti laikantis holistinio požiūrio.

14. ES valstybės narės bendrai įsipareigojo apie [37] mlrd. USD vertės specialiąsias skolinimosi teises (SST) (arba lygiavertčius įnašus) savanoriškai nukreipti Atsparumo ir tvarumo patikos fondui (ATPF) ir Skurdo mažinimo ir augimo patikos fondui (SMAPF) ir perveda daugiausiai lėšų į TVF patikos fondus. Raginame šalis apsvarstyti galimybę teikti naujus savanoriškus įnašus siekiant remti SMAPF ir ATPF, taip pat įgyvendinti savo įsipareigojimus, kad ištekliai būtų veiksmingai suteikiami pažeidžiamoms šalims. ES valstybės narės primena rugsėjo 13–14 d. Budapešte įvykusį neformalų ekonomikos ir finansų ministrų susitikimą, kuriame ministrai ir TVF vykdomasis direktorius aptarė naujas finansavimo galimybes remiant mažų pajamų šalis ir galimus būdus užtikrinti, kad SMAPF turėtų tvarų pagrindą. ES yra viena iš pagrindinių įnašų į SMAPF teikėjų ir remia gerai veikiančią ir savarankišką SMAPF. Kad tai būtų pasiekta, reikės derinti tiek finansavimo, tiek skolinimo politikos ir praktikos priemones, atsižvelgiant į šalių teisinius apribojimus. SMAPF yra itin svarbus tam, kad būtų pasiektas tikslas teikti lengvatinį finansavimą politikos priemonėms, kuriomis sprendžiamos mokėjimų balanso problemos, remti ir kad būtų tinkamai reaguojama į susijusius mažų pajamų šalių poreikius ateinančiais metais. Kartu, siekiant sumažinti riziką Fondui ir kuo veiksmingiau panaudoti ribotus turimus išteklius, SMAPF skolinimo poreikiai turi būti apdairūs ir skolinimui turi būti taikomos tinkamos apsaugos priemonės.

15. Vienas iš pagrindinių prioritetų tebėra pasaulinio skolos pažeidžiamumo valdymas. ES palankiai vertina pažangą, padarytą įgyvendinant G20 / Paryžiaus klubo skolos traktavimo bendrą sistemą, ir ragina dėti daugiau pastangų užtikrinti, kad skolos restruktūrizavimas būtų labiau nuspėjamas, labiau savalaikis, tvarkingesnis ir geriau koordinuotas. Susitarimai dėl skolos traktavimo su Čadu, Zambija ir Gana rodo, kad bendra sistema duoda rezultatų, nors pripažįstame, kad ateityje skolos traktavimas galėtų būti greitesnis. Taip pat palankiai vertiname ketverių metų išplėstinės kredito priemonės susitarimą su Etiopija, kuris palengvintų derybas su kreditoriais dėl skolos restruktūrizavimo ir kuris tapo įmanomas dėl Oficialių kreditorių komiteto suteiktos finansavimo garantijos. Remiame pastangas pasinaudoti patirtimi, įgyta nagrinėjant su atskiromis šalimis susijusius skolos restruktūrizavimo pagal bendrą sistemą atvejus, siekiant parengti aiškias gaires, kurios padėtų besiskolinančioms šalims orientuotis procese. Skatiname tolesnį veiksmingą daugiašalį skolos traktavimo koordinavimą vidutinių pajamų šalyse ir palankiai vertiname susitarimą su Šri Lanka. Palankiai vertiname darbą, vykdomą Pasauliniame valstybės skolos apskritajame stale, nes tai svarbi platforma, padedanti visiems suinteresuotiesiems subjektams siekti bendro pasaulinių skolos problemų supratimo. Tais atvejais, kai šalys susiduria su likvidumo problemomis, tačiau skola tebėra tvari, palaikome G20, TVF ir Pasaulio banko vykdomą darbą siekiant padėti šioms šalims remiantis trimis ramsčiais: i) struktūrinėmis reformomis ir vietinių išteklių sutelkimu; ii) išorės finansine parama, įskaitant TFĮ teikiamą paramą; ir iii) geresniu dvišalių ir daugiašalių partnerių veiksmų koordinavimu siekiant sutelkti privačių kreditorių teikiamas paskolas. Šiuo tikslu remiame darbą šalių lygmeniu, kuriuo siekiama koordinuoti finansavimo srautus. Taip pat raginame dėti daugiau pastangų užtikrinti skolos skaidrumą.